

S. Sayısı : 190

Ticaret gemilerine karşı denizaltı gemilerinin hareketlerine dair Londrada 6 teşrinisani 1936 tarihinde imzalanan mazbataya iltihak hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve İktisad encümenleri mazbataları (1/798)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/1475

30 - IV - 1937

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ticaret gemilerine karşı denizaltı gemilerinin hareketlerine dair Londrada 6 teşrinisani 1936 tarihinde imzalanan mazbataya iltihak edilmesi hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri heyetince 24 - IV - 1937 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

İ. İnönü

Mucib sebebler lâyihası

Londrada 22 nisan 1930 tarihinde imzalanarak 1936 senesi kânunuevvelinin 31 nci meriyetten sakıt olan deniz mukavelenamesinin bilâ müddet meriyeti kabul edilmiş olan denizaltı gemilerinin harb zamanında ticaret gemilerine karşı hareketlerinde tâbi olacağı ahkâma müteallik olan 4 neü kısmı ahiren Londrada 6 teşrinisani 1936 tarihinde bazı Devletler arasında bir mazbata şeklinde imzalanmış ve bu mazbataya bilâhara diğeri bir takım Devletler de iltihak etmiştir.

Komşu devletler tarafından da iltihak edilen ve insanî bir maksadı istihdaf eden ve deniz üstü harp gemilerinin tâbi olduğu hukuku düvel kaide'lerinin denizaltı gemilerine de tatbıkına mütedair olan bu ahkâma Türkiye Cümhuriyetinin de iltihakı muvafık mütalea edilmektedir.

Bu maksadla bitişik kanun lâyihası ihzar ve zikrolunan mazbatanın fransızca metnile türkçe tercümesi melfufen takdim kılınmıştır.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye encümeni

Esas No. 1/798

Karar No. 29

11 - V - 1937

Yüksek Reisliğe

Ticaret gemilerine karşı denizaltı gemilerinin hareketlerine dair Londrada 6 teşrinisani 1936 tarihinde imzalan protokol ile iltihak edil-

mesi hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile-

le birlikte ve Hariciye vekâletinden gelen Nebil Batı hazır olduğu halde encümenimizde tetkik edildi.

Encümenimiz, Hükümetin esbabı mucibesindeki mütaleaları muvafık bulmuş ve yalnız lâ-yihayı, gerek ünvanında ve gerek birinci mad-desinde kullanılmış olan (Mazbata) kelimesini müphemiyetine binaen aslı olan (Protokol) ke-limesile değiştirerek kabul eylemiştir.

Havalesi mucibince İktisad encümenine tev-

di edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ha. En. Rs.	M. M. N.	Kâtib N.
Trabzon	Diyarbakir	Diyarbakir
Hasan Saka	Zeki M. Alsan	Zeki M. Alsan
Niğde		Kütahya
Kâmil İrdelp	Hüseyin Rahmi Gürpınar	
Tokad	İzmir	İstanbul
N. Poroy	Habl	Salâh Cincöz
Manisa		Kars
H. Bayur		M. Akyüz

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisad encümeni

Esas No. 1/798

Karar No. 45

22 - V - 1937

Yüksek Reisliğe

Ticaret gemilerine karşı denizaltı gemilerinin hareketlerine dair Londrada 6 teşrinisani 1936 tarihinde imzalanan mazbataya iltihak edilmesi hakkındaki kanun lâ-yihası ve esbabı mucibesi Hariciye encümeni mazbatasile birlikte encümenimize havale buyurulmakla tetkik ve müzakere olundu.

İltihak edilmesi mevzubahs olan mazbata Londrada 22 nisan 1930 tarihinde imzalanmış ve 31 kânunuevvel 1936 da meriyetten kalkmış olan deniz silâhlarının tahdid ve tenkisine müte-dair muahedenamenin bilâmüddet meriyeti kabul edilmiş olan ve denizaltı gemilerinin harp zamanında ticaret gemilerine karşı hareketlerinde tâbi olacakları ahkâmı ihtiva eden dördüncü kısmında münderiğ kaideleri tesbit etmektedir. Bu mazbata deniz silâhlarının tahdid ve tenkisine mütedair muahedename mumzileri arasında imzalanmış ve bilâhara daha bazı Devletlerce de bu mazbataya iltihak olunmuştur.

Tesbit olunan kaideler harp zamanında ticaret gemilerine karşı deniz üstü gemilerinin tâbi

buldukları hukuku düvel kaidelerinin denizaltı gemilerine de teşmili mahiyetinde olup insanî maksad istihdaf edilmekte olmasına binaen bu kaidelerin de tarafımızdan da kabulü esas itibarile muvafık görülmüş ancak kanun lâ-yihasının gerek serlavhasında, gerek birinci maddesi met-ninde yazılı mazbata tâbiri yerine (Proseverbal) tâbirinin ikamesi encümenimizce tercih edilerek buna göre ibare değiştirilmiştir.

Büyük Meclisin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İktisad En. Reisi	M. M.	Kâtib Na.
Tekirdağ		Seyhan
Ş. Kesbir		Esmâ Nayman
Afyon	Gümüşane	Konya
Berç Türker	Edip Tör	Kâzım Okay
İzmir	Maraş	Ankara
Benal Arıman	Kemal Kusun	A. Ulus
Zonguldak	Zonguldak	Samsun
Esad Çakmakkaya	H. Karabacak	A. Tunali
Çanakkale		
M. Bengisu		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Ticaret gemilerine karşı denizaltı gemilerinin hareketlerine dair Londrada 6 teşrinisani 1936 tarihinde imzalanan mazbataya iltihak hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Ticaret gemilerine karşı denizaltı gemilerinin hareketlerine dair Londrada 6 teşrinisani 1936 tarihinde bazı Devletler arasında imzalanan mazbata kabul olunmuş ve bu mazbataya Türkiye Cumhuriyetinin iltihakına aid muamelenin ifası için Hükûmete mezuniyet verilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icra-ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

24 - IV - 1937

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İ. İnönü	Ş. Saracoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Ş. Kaya	Dr. T. R. Aras	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
S. Arıkan	A. Çetinkaya	C. Bayar
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. R. Saydam	Ranu Tarhan	M. Erkmén

HARİCİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Ticaret gemilerine karşı denizaltı gemilerinin hareketlerine dair Londrada 6 teşrinisani 1936 tarihinde imzalanan protokole iltihak hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Ticaret gemilerine karşı denizaltı gemilerinin hareketlerine dair Londrada 6 teşrinisani 1936 tarihinde bazı Devletler arasında imzalanan protokol kabul olunmuş ve bu protokole Türkiye Cumhuriyetinin iltihakına aid muamelenin ifası için Hükûmete mezuniyet verilmiştir.

MADDE 2 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — » » »

İKTİSAD ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Ticaret gemilerine karşı denizaltı gemilerinin hareketlerine dair Londrada 6 teşrinisan 1936 tarihinde imzalanan proseverbale iltihak hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Ticaret gemilerine karşı denizaltı gemilerinin hareketlerine dair Londrada 6 teşrinisan 1936 tarihinde bazı Devletler arasında imzalanan proseverbale kabul olunmuş ve bu proseverbale Türkiye Cumhuriyetinin iltihakına aid muamelenin ifası için Hükûmete mezu niyet verilmiştir.

MADDE 2 — Hükûmetin ikinci maddesi aynen.

MADDE 3 — Hükûmetin üçüncü maddesi aynen.

MAZBATA

22 nisan 1930 tarihinde Londrada imza olunan deniz silâhlarının tahdid ve tenkisine mütedair muahedenamenin bütün mumziler tarafından tasdik edilmemiş olduğuna,

Muahedenamenin müddetle mukeyyed olmaksızın meriyette kalacak olan 4 neü kısmında, Hukuku Düvelin müesses kaideleri olarak zikredilip ticaret gemilerine karşı denizaltı gemilerinin harekâtına taallûk eyleyen bazı ahkâmı müstesna olmak üzere işbu muahedenamenin 31 kânünevvel 1936 tarihinden itibaren meriyetten sakıt olacağına,

Mezkûr 4 neü kısmın 22 nei maddesinin son fıkrasında Yüksek Âkid Tarafların, diğer bütün Devletleri, zikri geçen kaideleri kabul ettiklerini beyana davet ettikleri musarrah bulunduğuna,

Fransa Cümhuriyetile İtalya Kıraliyeti Hükûmetlerinin mezkûr muahedenamenin imzasından mütevellid mezkûr kaideleri kabul eylediklerini tasdik eylediklerine,

Ve mezkûr muahedenameye vazîlimza olanların cümlesi, mezkûr 4 neü kısmında münderiğ bulunan kaideleri mümkün olduğu kadar çok Devletin Hukuku Düvelin müesses kaideleri olarak kabul etmelerini arzu ettiklerine binaen,

Hükûmetlerinin mümessilleri bulunan aşağıda yazılı imza sahipleri muahedenamenin mezkûr 22 nei maddesi ahkâmına nazaran Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda müttehid Kıralığı Hükûmetini melfuf kavaidi mezkûreyi muahedeyi imza etmemiş olan bütün Devletler Hükûmetlerine derhal tebliğ ve kendilerini mezkûr kaidelere katî olarak ve zaman kaydı olmaksızın iltihaka davet etmesini işbu mazbata ile talep ederler.

Kaideler

(1) Ticaret gemilerine karşı hareketlerinde denizaltı gemileri denizüstü harb gemilerinin tâbi buldukları Hukuku Düvel kaidelerine tevfiği hareket edeceklerdir.

(2) Bilhassa, bir harb gemisi, ister denizüstü veya denizaltı gemisi olsun, usulü dairesinde vaki ihtar ve tekliften sonra durmaktan musırran imtina veya muayeneye filen muhalefet olduğuna hal müstesna olmak üzere, bir ticaret gemisini, yolcularını, mürettebatını ve borda evrakını evvelce emin bir mahalle koymadan evvel, batıramaz veya seyrüseferden âciz bırakamaz.

Geminin merakibi bahriyesi bu hususta emin bir mahal addolunamaz., meğer ki yolcularla mürettebatın emnü selâmeti, denizin hali ve hava şartları nazarı itibare alınarak, karanın yakınlığı veya kendilerini almağa kadir diğer bir geminin mevcudiyeti sayesinde müemmen buluna.

Londrada 6 teşrinisani 1936 tarihinde imza edilmiştir.

İmzalar

Birleşik Amerika Devletleri Hükûmeti namına:

Robert Worth Bingham.

Avusturalya Hükûmeti namına:

S. M. Bruce.

Kanada Hükûmeti namına:

Vincent Massey.

Fransız Cümhuriyeti Hükûmeti namına:

Charles Corbin.

Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Kıralığı Hükûmeti namına:

Anthony Eden,

J. Ramsay Mac Donald,

Samuel Hoare.

Hind Hükûmeti namına:

R. A. Butler.

İrlanda Serbest Devleti Hükûmeti namına:

John W. Dulanty.

İtalya Kıraliyeti Hükûmeti namına:

Dino Grandi.

Japon Hükûmeti namına:

Shigeru Yoshida.

Yeni Zelânda Hükûmeti namına:

W. J. Jordan.

Cenubî Afrika İttihadı Hükûmeti namına:

C. T. Te Water.